

Linjetaxering av fåglar vid Nacka Dalkarlsängen Boo 2018

PROJEKT: Nacka Dalkarlsängen Boo

2018-09-11

Eric Blomgren

Innehåll

Uppdrag.....	3
Syfte	3
Projektområde	3
Bakgrund	4
Lagstiftning om fågelfaunan	4
Tidigare kunskap om området	4
Metod.....	4
Linjetaxering.....	4
Material.....	5
Resultat	6
Diskussion och slutsats.....	6
Referenser.....	7
Bilaga 1.....	8

Beställare: Nacka kommun

Projekt nr: 18252

Genomförande konsult: Ecocom AB

Uppdragsledare: Cecilia Rätz

Fältarbete: Eric Blomgren

Framsida, bildtext: Deponiområde vid Nacka Dalkarlsängen 2018

Framsida, fotograf: Cecilia Rätz

Uppdrag

Ecocom har på uppdrag av Nacka kommun, under sommaren 2018, utfört en inventering av häckande fåglar vid Nacka Dalkarlsängen, Nacka kommun.

Rapporten utgör underlag för miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken i samband med exploatering. Den utförda fågelinventeringen ingår som en fördjupad artinventering i den naturvärdesinventering som genomförts i området enligt svensk standard SS 19900.

Syfte

Fågelinventeringens syfte är att konstatera vilka fågelarter som förekommer i området under häckningstid.

Projektområde

Nacka Dalkarlsängen Boo är beläget inom tätbebyggt område cirka en mil öster om Stockholm city i Nacka kommun. Området ligger söder om väg 222 insprängt inom bebyggd mark i form av bostadsområden. Norr om väg 222 finns ett större skogsområde. Direkt söder om Nacka Dalkarlsängen Boo ligger en bergsbrant som löper utmed områdets södra gräns. Bergsbranten karaktäriseras av rikligt med grova träd, tämligen allmän förekomst av lågor samt tämligen allmän förekomst av äldre skog. I områdets nordvästra del finns bebyggd mark i form av en återvinningscentral. I de centrala till sydöstra delarna ligger bebyggd mark bestående av en större tipp, Bootippen, med upplag av mestadels grus och schaktmassor. Områdets sydvästra till norra delar består av skogsmark. Direkt nordväst om Bootippen ligger en lägre belägen mindre våtmark med temporärt stående vatten under delar av året.

Figur 1. Projektområdets läge ca 10 km öster om Stockholm city.

Bakgrund

I Sverige räknas omkring 250 fågelarter som häckande och till dessa tillkommer årligen ett antal mer eller mindre vanligt förekommande tillfälliga besökare. I den svenska rödlistan (2015) finns 97 fågelarter upptagna, varav 52 bedöms ha sämre bevarandestatus än missgynnad (NT). Rödlistningen innebär dock inte något formellt skydd utan är endast en bedömning som beskriver artens bevarandestatus. Omkring ett 60-tal svenska häckfåglar är också upptagna i fågeldirektivets bilaga 1 vilket innebär att dessa arter anses viktiga och att särskilda skyddsområden skall utpekade för dem.

Lagstiftning om fågelfaunan

Den svenska lagstiftningen för skydd av fågelfaunan baseras i hög grad på EU:s fågeldirektiv.

Direktivet är införlivat i den svenska lagstiftningen, bland annat genom artskyddsförordningen (SFS 2007:845) och Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2007:1) över naturområden som avses i 7 kapitlet, 27 § miljöbalken. Även jaktlagen och skogsvårdslagen, med flera, är påverkade av direktivet.

Artskyddsförordningen innehåller de i svensk lagstiftning mest detaljerade riktlinjerna för skydd av fågelfaunan i samband med exploatering. Artskyddsförordningen innebär ett generellt förbud mot att avsiktligt fånga, döda, skada eller störa fåglar. Det finns emellertid vissa undantag i samband med jakt som är angivna i jaktlagen. Enligt Naturvårdsverkets handbok till artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2009) skall påverkan från verksamheter eller åtgärder bedömas utifrån riksdagens mål om gynnsam bevarandestatus på populationen och inte utifrån påverkan på individnivå. Mot bakgrund av detta är det viktigt att i utredningsarbetet och vid bedömning av påverkan fokusera på att skydda djurens fortplantningsområden och viloplats samt att undvika påverkan på särskilt hotade arter med en negativ populationsutveckling, vars population och bevarandestatus riskerar att påverkas negativt av exploatering.

Tidigare kunskap om området

Ecocom AB gjorde i samband med inventeringen av häckande fåglar vid Nacka Dalkarlsängen Boo en naturvärdesinventering av området, där det i förstudien (med data från Artdatabanken) framkom att det observerats bland annat kungsfågel (VU), tornseglare (VU), gröngöling (NT), spillkråka (NT), havsörn (NT) samt gulsparr (VU) vid Nacka Dalkarlsängen Boo (Linder 2018).

Metod

Inventeringen utfördes under tre dagar i juni 2018 (tabell 1). Vid tiden för inventeringen har alla i området tänkbara häckande arter anlänt från sina vintervisten och aktiviteten är hög för merparten av områdets eventuella häckfågelfauna.

Linjetaxering

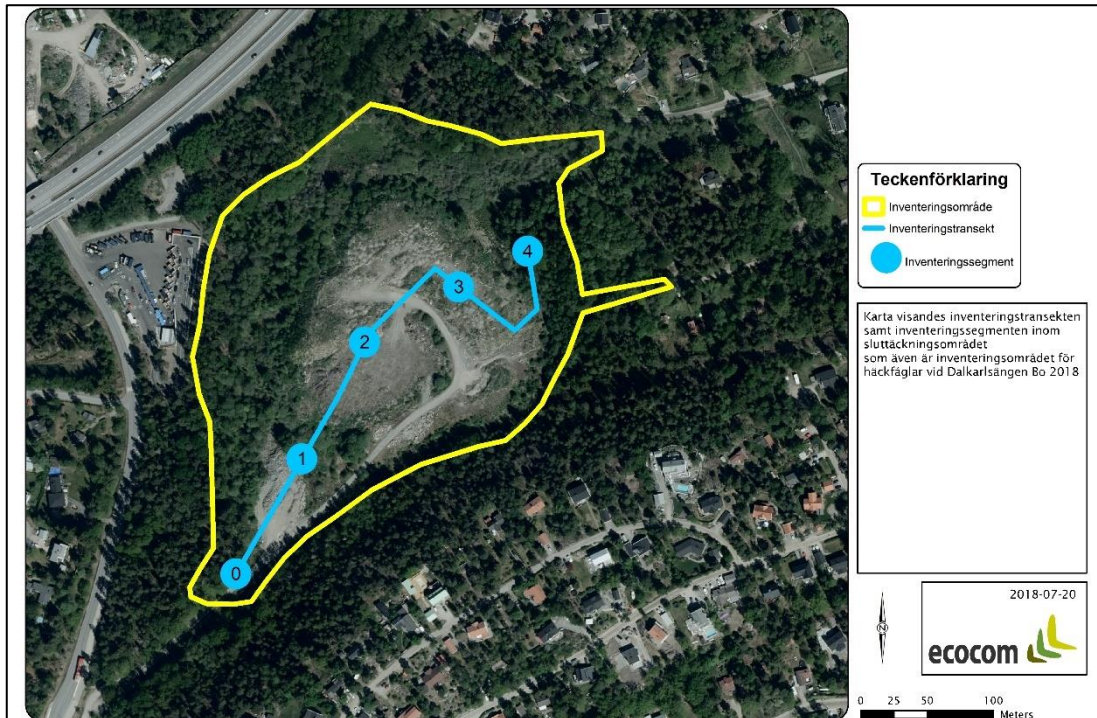
För att undersöka den allmänna fågelförekomsten i projektområdet vid Dalkarlsängen Boo utfördes linjetaxering (figur 2). Inventeraren följer långsamt de förutbestämda linjerna och fågelobservationer registreras på det segment (mellan två punkter) som bedöms vara närmast fågelns position. I detta fall användes endast en linje på grund av områdets

begränsade area. Inventeraren ska nämligen undvika dubbelräkningar så att en och samma fågel inte registreras på fler än ett segment.

Material

Vid fältinventeringen har handkikare av modell Nikon Monarch 7 8x30 använts. Positioner har bestämts med mjukvaran Collector för ArcGis (Esri) i Iphone 8 (Apple). Övrigt kartunderlag har utgjorts av terrängkarta och ortofoton.

Figur 2. Kartan visar linjetaxeringens sträckning med använd inventeringstransekt och segmentpunkter samt inventeringsområdet vid Nacka Dalkarlsängen Boo 2018. Att linjen är krökt på slutet beror på mycket svårforcerad sluttning.

Tabell 1. Utförda linjetaxeringar av fåglar under häckningstid vid Nacka Dalkarlsängen Boo 2018.

Datum och aktivitet	Tid	Väder/kommentar
2018-06-18 Linjetaxering	06:20-07:10	+12°C, klart med måttlig vind från sydväst
2018-06-19 Linjetaxering	15:00-15:45	+15°C, halvklart med frisk vind från väst
2018-06-27 Linjetaxering	07:35-08:20	+15°C, klart med svag vind från syd

Resultat

Totalt observerades 131 individer av 33 olika fågelarter under de tre upprepade linjetaxeringarna vid Dalkarlsängen Boo i juni månad 2018 (bilaga 1). De tre mest observerade fågelarterna var talgoxe (19), blåmes (15) samt tornseglare (10). Av arter upptagna på den svenska rödlistan observerades tornseglare (VU), duvhök (NT), gråtrut (VU) samt gröngöling (NT). Tornseglare observerades flygande på hög höjd i flera segment både den 19 och 27 juni 2018. Observationen av duvhök utgjordes av en hane som flög förbi på låg höjd mot nordost, i segment 2-3 den 18 juni. Tre stycken gråtrutar flög över på hög höjd mot norr i segment 1-2 den 27 juni och en hane av gröngöling observerades ropa i segment 1-2 den 19 juni samt i segment 0-1 den 27 juni.

Av arter upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1, observerades törnskata. Ett par av törnskata uppehöll sig i segment 1-2 den 18 juni. Förmodligen samma hona sågs sedan i segment 2-3 den 19 juni och därefter sågs en hane (förmodligen samma som 18 juni) i segment 2-3 den 27 juni.

Diskussion och slutsats

Av de 33 påträffade fågelarterna under häckfågelinventeringen vid Nacka Dalkarlsängen Boo var fyra arter rödlistade och en art listad i EU:s fågeldirektiv bilaga 1. Av dessa fem arter häckar rimligtvis gröngöling och törnskata inom inventeringsområdet. Gröngölingen har sin utbredning i den södra hälften av Sverige och häckar främst i halvöppna kulturlandskap med inslag av exempelvis betesmarker, alléer, och glesa lövskogar. Törnskata häckar främst i buskiga betesmarker, på hyggen och vid skogsbyn, gärna med tillgång till taggbuskar där den sparar sina byten genom att spetsa dem på buskarna. Observationen av högtflygande tornseglarna gäller med största sannolikhet endast födosökande individer, då lämpliga häckningsplatser troligen inte finns i inventeringsområdet. Observationen av duvhök gäller troligen en individ som endast passerade inventeringsområdet under födosök. Inga tiggande ungar kunde höras under inventeringarna, vilket man eventuellt skulle ha kunna göra vid den här tiden på året om de häckade inom inventeringsområdet. Gråtrut, som är rödlistad som VU, häckar inte inom inventeringsområdet och observationer av arten utgörs av fåglar som endast passerar området vid förflyttning. Havsörn som är dokumenterad i förstudien i naturvärdesinventeringen häckar inte heller inom ytan. Liksom hos gråtrutarna rör det sig om förbiflygande individer.

Exploatering av det aktuella området skulle enligt Ecocoms bedömning inte ha någon påverkan på gröngölings nationella bevarandestatus. Rödlistning innebär heller inget formellt skydd.

Törnskata är upptagen i EU:s fågeldirektiv bilaga 1, vilket betyder att särskilda skyddsområden för denna art skall pekas ut (SPA-områden/Natura 2000). Det aktuella området är inte utpekad som sådant område, vilket är logiskt då arealen är mycket liten och populationen av törnskata är mycket begränsad (1 par) och förmodligen tämligen isolerad geografiskt.

Referenser

Handbok för artskyddsförordningen, del 1 och 2. Naturvårdsverket. 2009:2

Linder, A. 2018. Förstudie Dalkarlsängen Boo 2018. Rapport till Nacka kommun. Ecom AB

Bilaga 1.

Resultat av de tre linjetaxeringarna vid Nacka Dalkarlsängen Boo 2018. Linjetaxeringens sträckning har delats upp i delsträckor/segment. Fem punkter har markerats på taxeringslinjen och inventeraren har noterat observationer i segmenten mellan punkterna 0-1, 1-2 osv. Linjetaxeringen utfördes av Eric Blomgren, Ecom AB.

18 juni 2018				
Segment	Art	Antal	Aktivitet	
0-1	Taltrast	1	sång	
	Blåmes	3		
	Rödhake	1	sång	
	Koltrast	2	1 sång + 1 ex	
	Nötväcka	1		
	Bofink	2	sång	
	Trädgårdssångare	1	sång	
	Nötskrika	1		
	1-2	Grönfink	1	sång
		Blåmes	5	nyligen flygga
Steglits		4		
Koltrast		1		
Törnskata		2	ett par	
Talgoxe		3	nyligen flygga	
Mindre korsnäbb		5	överflygande	
2-3		Duvhök	1	hane förbiflygande
	Ärtsångare	1	sång	
	Järnsparv	1	sång	
	Svarthätta	1	sång	
	Skrattmå	1	överflygande	
	Skata	2		
	Lövsångare	1	sång	
	3-4	Grönfink	1	sång
Bofink		1	sång	
Ringduva		1		
Blåmes		2		
Gärdsmyg		1	sång	
Talgoxe		4	nyligen flygga	
Rödhake		2		
Koltrast		1		
	Storskarv	1	överflygande	

19 juni 2018			
Segment	Art	Antal	Aktivitet
0-1	Tofsmes	1	
	Gärdsmyg	1	sång
	Nötskrika	1	
	Större hackspett	1	
	Bofink	1	sång
	Lövsångare	1	sång
	Grå flugsnappare	1	
	1-2	Gröngöling	1
Koltrast		2	
Talgoxe		3	nyligen flygga
Svarthätta		1	sång
Bofink		1	
Lövsångare		2	1 sång + 1 ex
2-3		Tornseglare	2
	Talgoxe	5	nyligen flygga
	Grönfink	2	
	Svarthätta	1	sång
	Törnskata	1	hona
	3-4	Trädgårdssångare	1
Talgoxe		2	nyligen flygga
Tornseglare		3	överflygande

27 juni 2018			
Segment	Art	Antal	Aktivitet
0-1	Gröngöling	1	sång
	Lövsångare	1	sång
	Taltrast	1	sång
	Nötväcka	1	
	Tornseglare	4	överflygande
	Bofink	1	sång
1-2	Koltrast	1	
	Steglits	2	
	Svarthätta	1	sång
	Gråtrut	3	överflygande
	Korp	1	överflygande
	Ärtsångare	1	sång
	Bofink	1	sång
	Grönsiska	2	
2-3	Törnskata	1	hane
	Tornseglare	1	överflygande
	Talgoxe	2	
	Svarthätta	1	sång

27 juni 2018			
Segment	Art	Antal	Aktivitet
	Sparvhök	1	överflygande
	Grönfink	1	sång
	Mindre korsnäbb	3	överflygande
3-4	Gärdsmyg	1	varnande
	Ringduva	2	
	Koltrast	1	
	Blåmes	5	juvenil kull
	Bofink	1	lockande
	Nötskrika	1	
	Fiskmåsar	4	överflygande